

LEGAL UPDATE

Van passieve naar actieve provisietransparantie bij schadeverzekeringen: de AFM geeft duiding

Datum: 22 mei 2024

Op 1 juli 2024 treedt het Wijzigingsbesluit financiële markten 2023 (het "Wijzigingsbesluit") in werking. Het Wijzigingsbesluit introduceert onder meer de zogenaamde actieve provisietransparantie. Dit is een verplichting voor bemiddelaars en adviseurs om de consument actief te informeren over het bedrag van afsluitprovisie en doorlopende provisie bij schadeverzekeringen. De Autoriteit Financiële Markten ("AFM") heeft zeer recent een [interpretatie](#) gepubliceerd over de invulling van actieve provisietransparantie bij schadeverzekeringen.

In deze Legal Update bespreken wij de actieve provisietransparantie in de vorm van een Q&A. Daar waar relevant gaan wij ook in op de gepubliceerde interpretatie van de AFM.

Wat verandert er?

Tot op heden geldt de zogenaamde passieve transparantieplichting. Passieve provisietransparantie houdt in dat een bemiddelaar of adviseur op verzoek van de cliënt informatie kenbaar moet maken over provisie. Actieve provisietransparantie verplicht een bemiddelaar of adviseur om de consument actief te informeren. De wijzigingen worden neergelegd in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen.

Wat is het doel van actieve provisietransparantie?

Het doel is om het gesprek over de dienstverlening die tegenover de provisie staat op gang te brengen, zodat consumenten begrijpen dat zij:

1. indirect de bemiddelaar of adviseur betalen voor respectievelijk de bemiddeling of het advies;
2. een beroep kunnen doen op dienstverlening; en
3. welke dienstverlening van de adviseur of bemiddelaar zij in verhouding moeten zien tot de prijs en de dienstverlening.

De bedoeling is dat een consument vervolgens in staat wordt gesteld om kosten te vergelijken tussen de dienstverlening en de provisie, verschillende bemiddelaars en adviseurs en distributiekanaalen.

Hoe moet een bemiddelaar of adviseur de consument informeren?

De wijze waarop een consument moet worden geïnformeerd is vormvrij. Mocht een bemiddelaar of adviseur ervoor kiezen om een consument mondeling en niet schriftelijk te informeren, is het raadzaam voor een bemiddelaar of adviseur om dit vast te leggen.

Een bemiddelaar of adviseur moet in principe het exacte bedrag van de provisies in euro's mededelen. Een percentage volstaat niet. Als het exacte bedrag (nog) onbekend is, dient een zo nauwkeurig mogelijke indicatie van de provisie te worden gegeven. De wetsgeschiedenis bij het Wijzigingsbesluit benoemt het 'fijnmazig gemiddelde'. Een bemiddelaar of adviseur baseert de hoogte van de provisie op basis van de provisie van vergelijkbare producten met een vergelijkbare risicodekking. Als deze inschatting gedurende de dienstverlening in grote mate wijzigt, is een bemiddelaar of adviseur verplicht de consument tijdig en proactief te informeren. De AFM heeft deze werkwijze in haar interpretatie onderschreven.

Wanneer moet een bemiddelaar of adviseur de consument informeren?

Een bemiddelaar of adviseur moet de consument in ieder geval uiterlijk voordat de bemiddelaar zijn bemiddeling heeft afgerond of de adviseur zijn advies heeft gegeven informeren over het provisiebedrag.

Geldt de actieve provisietransparantie ook voor de zakelijke markt?

De actieve provisietransparantie is uitsluitend van toepassing bij consumenten, en niet op de zakelijke markt. De passieve provisietransparantie blijft wel gelden voor de zakelijke markt.

Echter, ook op de zakelijke markt gaan voor directe aanbieders per 1 juli 2024 aanvullende verplichtingen gelden op het gebied van de aanbrengvergoeding. Directe aanbieders dienen cliënten namelijk actief te informeren over de kenmerken van de dienstverlening en over de vorm en hoogte van de provisie die zij betalen aan derden, niet zijnde een bemiddelaar of adviseur, voor het leveren van een nieuwe cliënt. Hierbij gaat het om cliënten die via een website van een derde op de website van de directe aanbieder terechtkomen. Deze verplichting geldt zowel voor de consument, als de zakelijke markt. De wetgever beoogt met deze verplichting een gelijk speelveld te creëren tussen het directe aanbiedingskanaal en het bemiddelaars- en adviseurskanaal.

Vanaf welk moment geldt de actieve provisietransparantie?

Voor nieuwe overeenkomsten gesloten op of na 1 juli 2024 geldt de actieve provisietransparantie. De AFM geeft in haar interpretatie aan dat de vraag wanneer een nieuwe overeenkomst tot stand is gekomen een civielrechtelijke vraag is en ter beoordeling is van partijen zelf. In de praktijk kan het lastig zijn een onderscheid te maken tussen bestaande en nieuwe overeenkomsten. Dit zal bijvoorbeeld het geval zijn bij prolongatie welke voor 1 juli 2024 is overeengekomen. Of een nieuwe overeenkomst is overeengekomen hangt af van de omstandigheden van het geval, maar in elk geval wanneer sprake is van een wezenlijke wijziging van essentiële onderdelen van de overeenkomst. Als niet duidelijk is wanneer sprake is van een nieuwe overeenkomst, beveelt de AFM aan om te handelen volgens de regels van actieve provisietransparantie.

Geldt de actieve provisietransparantie ook voor nevenverzekeringstussenpersonen?

Op grond van artikel 7 Vrijstellingsregeling Wft kunnen nevenverzekeringstussenpersonen zijn vrijgesteld van de vergunningsplicht voor bemiddelaars. Deze bemiddelaars zijn onder bepaalde voorwaarden vrijgesteld, indien zij bemiddelen in verzekeringen als aanvulling op de levering van een zaak of verlening van een dienst. Hoewel de vrijstelling ook ziet op de actieve provisietransparantie, raadt de AFM vrijgestelde bemiddelaars desondanks aan om te voldoen aan de actieve transparantieplichting in het verlengde van de regels over koppelverkoop.

Waar richt de AFM aandacht op in de uitoefening van haar toezicht?

De AFM geeft in haar interpretatie aan dat zij in de uitoefening van haar toezicht kijkt naar het doel van de actieve provisietransparantie. Voor de consument moet het duidelijk zijn welke dienstverlening verwacht kan worden en voor welk bedrag. Daarover moet een gesprek plaatsvinden. Hierop zal de AFM haar aandacht richten.

Neem gerust contact op met één van onze specialisten van het team Banking & Finance.

Dit is een Legal Update van [Micky Peters](#), [Frank Richel](#) en [Dennis Apperloo](#).